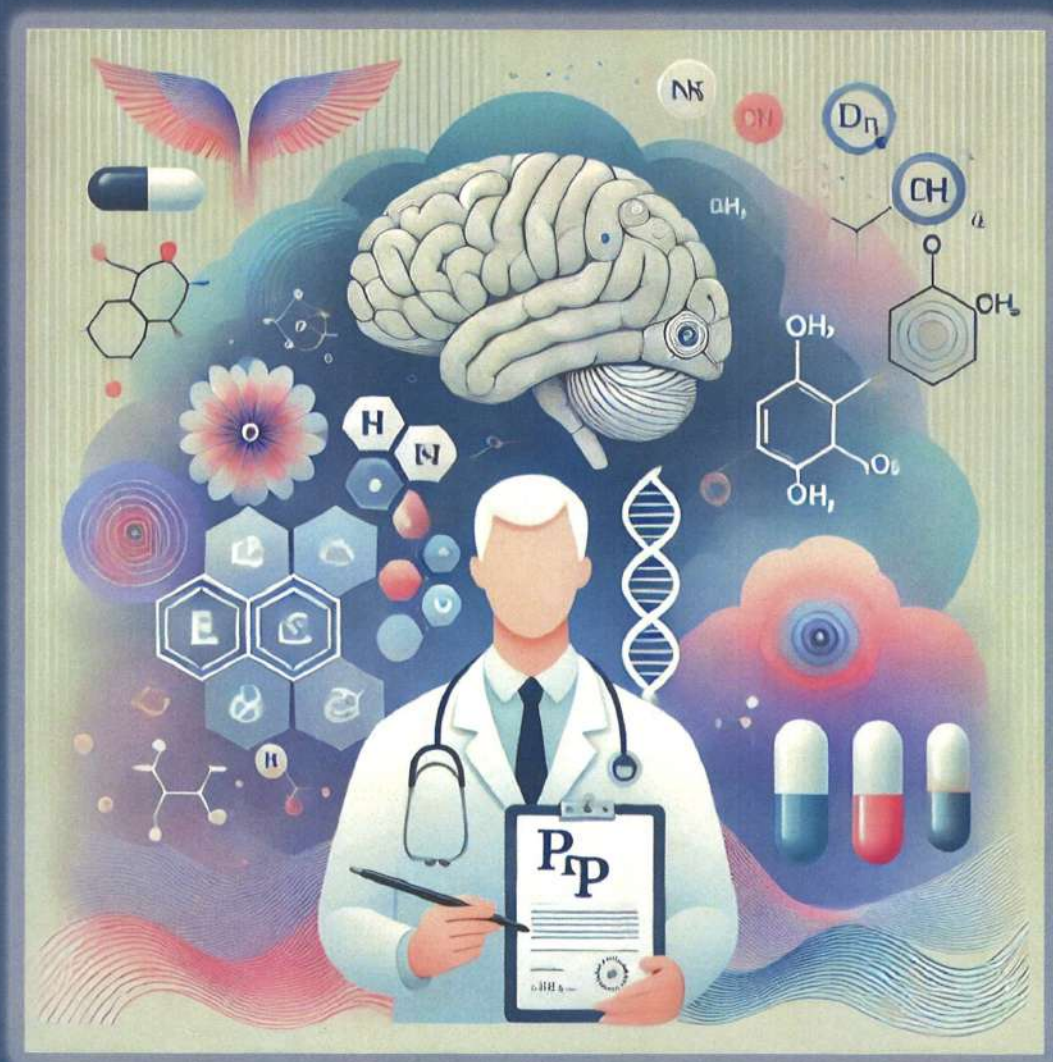

ПРАКТИКУМ З ФАРМАКОЛОГІЇ

МОДУЛЬ 1

ЗАГАЛЬНА ФАРМАКОЛОГІЯ.
ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА НЕРВОВУ СИСТЕМУ
ТА ОБМІН РЕЧОВИН

Навчальна дисципліна ФАРМАКОЛОГІЯ
Галузь знань 22 ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я
Спеціальність 225 МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ

КАФЕДРА ФАРМАКОЛОГІЇ

ПРАКТИКУМ З ФАРМАКОЛОГІЇ

навчально-методичний посібник
для позааудиторної, аудиторної і самостійної роботи
здобувачів вищої освіти

МОДУЛЬ 1

ЗАГАЛЬНА ФАРМАКОЛОГІЯ. ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА НЕРВОВУ СИСТЕМУ ТА ОБМІН РЕЧОВИН

Навчальна дисципліна	ФАРМАКОЛОГІЯ
Галузь знань	22 ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я
Спеціальність	225 МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

ПІП _____

Група _____

Викладач _____

АВТОРИ:

Зайченко Г.В., Гнатюк В.В., Савченко Н.В., Клименко О.В., Шумейко О.В., Дяченко В.Ю.,
Бабак В.В., Козак Д.О., Горбач А.О., Різниченко А.О.

За редакцією проф. Г.В. Зайченко

Рецензенти:

Чабан О.С., д. мед. н., професор, директор Навчально-наукового інститута психічного
здоров'я Національного медичного університету імені О.О. Богомольця

Бутко Я.О., д. фарм. н., професорка, завідувачка кафедри клінічної фармакології Інституту
підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного фармацевтичного
університету

**Практикум з фармакології. Модуль 1. Загальна фармакологія. Лікарські засоби, що
впливають на нервову систему та обмін речовин : навчально-методичний посібник
для позааудиторної, аудиторної і самостійної роботи здобувачів вищої освіти
спеціальності 225 Медична психологія другого (магістерського) рівня вищої освіти /
Г.В. Зайченко, В.В. Гнатюк, Н.В. Савченко та ін.; за ред. Г.В. Зайченко. – К. : ТОВ «Книга-
плюс», 2026. – 199 с.**

ISBN 978-966-460-274-3

Розглянуто та затверджено на:

засіданні кафедри фармакології, протокол № 41 від 01.06.2026 р.,
засіданні Вченої ради ННІ психічного здоров'я, протокол № 11 від 11.06.2026 р.,
засіданні ЦМК з природничих дисциплін, протокол № 8 від 17.06.2026 р.,
засіданні Вченої ради НМУ імені О.О. Богомольця, протокол № 14 від 25.06.2026 р.

Підписано до друку 28.08.26. Друк офсетний. Папір офсетн.

Ум.друк.арк. 12,5. Формат 60 x 84 1/8. Наклад 100 прим.

Видавництво «Книга-плюс»

03057, Київ, пр. Берестейський, 34.

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції*

серія ДК № 4904 від 20.05.2015 р.

тел.. +38 067 403 55 05

www.book-plus.com.ua

© Зайченко Г.В., Гнатюк В.В., Савченко Н.В., Клименко
О.В., Шумейко О.В., Дяченко В.Ю., Бабак В.В.,
Козак Д.О., Горбач А.О., Різниченко А.О., 2026
© ТОВ «Книга-плюс», 2026

ЗМІСТ

Заняття 1	5
Етапи розробки та впровадження лікарських засобів. Життєвий цикл лікарських засобів. Нормативно-правові аспекти обігу лікарських засобів в Україні. Основи рецептури. Відпуск ліків за електронним рецептом	
Заняття 2	17
Загальна фармакологія. Фармакодинаміка і фармакокінетика ліків. Основні механізми дії лікарських засобів	
Заняття 3	29
Загальна фармакологія. Фармаконагляд в Україні. Сучасні джерела інформації про лікарські засоби. Контроль практичних навичок щодо вміння користуватися сучасними довідниками про лікарські засоби	
Заняття 4	37
Лікарські засоби, що впливають на передачу збудження в адренергічних синапсах	
Заняття 5	50
Лікарські засоби, що впливають на передачу збудження в холінергічних синапсах	
Заняття 6	62
Лікарські засоби для загальної і місцевої анестезії	
Заняття 7	75
Анальгетики	
Заняття 8	87
Антипсихотичні, анксиолітичні та седативні лікарські засоби	
Заняття 9	99
Гіпнотики. Антиконвульсанти. Лікарські засоби для лікування мігрені	
Заняття 10	109
Антидепресанти, психомоторні стимулятори та аналептики	
Заняття 11	120
Лікарські засоби для лікування нейродегенеративних захворювань. Ноотропні лікарські засоби. Лікарські засоби, що покращують мозковий кровообіг	
Заняття 12	129
Гормональні лікарські засоби, їх синтетичні замінники та антагоністи (1). Гормональні лікарські засоби білкової, пептидної будови та похідні амінокислот, їх синтетичні аналоги та антагоністи	
Заняття 13	145
Гормональні лікарські засоби, їх синтетичні замінники та антагоністи (2). Гормональні лікарські засоби стероїдної будови і похідні жирних кислот, їх синтетичні аналоги та антагоністи	
Заняття 14	161
Протизапальні та протиалергічні лікарські засоби	
Тема 15 (СРС)	174
Біофармацевтичні препарати	
Тема 16 (СРС)	182
Вітамінні препарати, як лікарські засоби та мікронутрієнти	
Перелік лікарських засобів, що винесено на іспит з «Фармакології»	196
Рекомендована література	198

ВСТУП

Практикум з фармакології – навчально-методичне видання для позааудиторної, аудиторної, самостійної роботи студентів 3 курсу спеціальності 225 Медична психологія з освітнього компоненту «Фармакологія» – структурована методична розробка, що містить основну інформацію для успішного засвоєння навчального матеріалу кожної з тем дисципліни та підготовки до практичних занять.

Головною метою використання Практикуму є оптимізація та підвищення ефективності навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти шляхом оволодіння способами самостійного набуття, активного засвоєння та застосування знань щодо життєвого циклу лікарських засобів, нормативно-правових аспектів обігу лікарських засобів в Україні, різноманіття лікарських форм та відпуск ліків за електронним рецептом, раціонального використання сучасних лікарських засобів.

Особливості запропонованих завдань

Запропоновані завдання для аудиторної та позааудиторної роботи спрямовані на розвиток абстрактного мислення, аналізу та синтезу, уміння працювати в команді та формування здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Порядок виконання завдань

Завдання для позааудиторної і самостійної роботи мають бути виконані самостійно здобувачами вищої освіти до проведення практичного заняття з даної теми.

Завдання для аудиторної роботи виконуються під час проведення практичного заняття.

Критерії оцінювання

При оцінюванні виконання самостійної роботи приділяється перевага стандартизованим методам контролю: тестовим та структурованим письмовим завданням.

Оцінка **відмінно «5»** – здобувач(-ка) вищої освіти дає не менше 90% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, без помилок відповідає на письмові завдання.

Оцінка **добре «4»** – здобувач(-ка) вищої освіти дає не менше 75% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, має незначні помилки у відповідях на письмові завдання.

Оцінка **задовільно «3»** – здобувач(-ка) вищої освіти дає не менше 60% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, має значні помилки у відповідях на письмові завдання.

Оцінка **незадовільно «2»** – здобувач(-ка) вищої освіти дає менше 60% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, має грубі помилки у відповідях на письмові завдання або не дає відповідей на них.

Правила ведення Практикуму: завдання виконуються послідовно, письмово та охайно.

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності, а саме:

- ✓ самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- ✓ посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- ✓ надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.